SUN'IY INTELLEKT – TARAQQIYOT KALITI

O'zbekiston Respublikasi IIVning Qoraqalpoq akademik litseyi
o'qituvchilari: **Tokaeva Xoshruy Balkanovna.**
Berdibaeva Dilbar Maksetovna
Qudaybergenova Bibisanem Kallibekovna

Annotatsiya: Mazkur ilmiy maqolada sun'iy intellekt (SI) texnologiyalarining zamonaviy jamiyat taraqqiyotidagi o'rni, uning iqtisodiyot, ta'lim, tibbiyot va davlat boshqaruvi sohalaridagi ahamiyati ilmiy-nazariy jihatdan tahlil qilinadi. Shuningdek, sun'iy intellekt rivojlanishining istiqbollari va dolzarb muammolari yoritib beriladi.**Kalit so'zlar:** sun'iy intellekt, raqamli texnologiyalar, innovatsiya, avtomatlashtirish, raqamli iqtisodiyot. XXI asr texnologik taraqqiyot davri sifatida tarixga kirib bormoqda. Ushbu jarayonda sun'iy intellekt texnologiyalari jamiyat hayotining barcha jabhalariga jadal kirib kelmoqda. Sun'iy intellekt inson faoliyatini yengillashtiruvchi, samaradorlikni oshiruvchi va yangi imkoniyatlarni yaratib beruvchi muhim omil hisoblanadi. Sun'iy intellekt – bu kompyuter tizimlarining inson tafakkuriga xos bo'lgan tahlil qilish, o'rganish, qaror qabul qilish kabi qobiliyatlarni amalga oshirishidir. Ilmiy adabiyotlarda sun'iy intellekt algoritmlar, mashinaviy o'rganish va neyron tarmoqlar asosida rivojlanadi. Sun'iy intellekt iqtisodiy rivojlanishning muhim drayveri hisoblanadi. Ishlab chiqarish jarayonlarining avtomatlashtirilishi, mehnat unumdorligining oshishi va resurslardan oqilona foydalanish SI yordamida amalga oshirilmoqda. Ta'lim tizimida sun'iy intellekt individual o'qitish, bilimlarni baholash va masofaviy ta'limni rivojlantirishda muhim ahamiyatga ega. Bu esa ta'lim sifatini oshirishga xizmat qiladi. Tibbiyot sohasida sun'iy intellekt kasalliklarni erta aniqlash, tashxis qo'yish va davolash samaradorligini oshirish imkonini bermoqda. Davlat boshqaruvida sun'iy intellekt ochiqlik, tezkorlik va shaffoflikni ta'minlashga xizmat qiladi. Elektron hukumat tizimlari bunga yaqqol misoldir.Raqamli iqtisodiyotning rivojlanishida sun'iy intellekt muhim rol o'ynaydi. Moliyaviy texnologiyalar,

elektron savdo va logistika sohalarida SI keng qo‘llanilmoqda. Sun’iy intellekt bilan bog‘liq axloqiy, huquqiy va xavfsizlik masalalari dolzarb hisoblanadi. Ma’lumotlar xavfsizligi va inson omilining cheklanishi muhim muammolar sirasiga kiradi. Kelajakda sun’iy intellekt от texnologiyalarining yanada rivojlanishi jamiyat taraqqiyotini yangi bosqichga olib chiqadi. Aqlli shaharlar va aqlli ishlab chiqarishSun’iy intellekt bugungi kunda jamiyat taraqqiyotining muhim strategik omiliga aylanib bormoqda. Tadqiqotchilar fikriga ko‘ra, “sun’iy intellekt – bu mashinalarga inson tafakkuriga xos bo‘lgan o‘rganish va qaror qabul qilish qobiliyatlarini singdirishga qaratilgan ilmiy yo‘nalishdir” Ushbu texnologiyalar iqtisodiyot, ta’lim, tibbiyot va davlat boshqaruvi sohalarida keng qo‘llanilmoqda. Jahon iqtisodiy forumining ta’kidlashicha, “sun’iy intellekt texnologiyalari global iqtisodiy o‘sishni tezlashtiruvchi asosiy innovatsion omillardan biridir”. Ta’lim sohasida esa UNESCO ma’lumotlariga ko‘ra, “sun’iy intellektdan foydalanish ta’lim jarayonini individuallashtirish va samaradorlikni oshirish imkonini beradi”.Shuningdek, tibbiyot sohasida E.Topolning fikricha, “sun’iy intellekt inson shifokor faoliyatini to‘ldiruvchi va tashxis aniqligini oshiruvchi vosita hisoblanadi”. Davlat boshqaruvi tizimida esa OECD tomonidan “sun’iy intellekt ochiqlik va boshqaruv samaradorligini ta’minlovchi muhim mexanizm” sifatida e’tirof etilgan. **Xulosa** qilib aytganda, sun’iy intellekt – taraqqiyot kaliti bo‘lib, undan oqilona va mas’uliyat bilan foydalanish jamiyatning barqaror rivojlanishini ta’minlaydi.Sun’iy intellekt zamonaviy taraqqiyotning ajralmas qismi hisoblanadi.Uning imkoniyatlaridan samarali foydalanish jamiyatning barqaror rivojlanishini ta’minlaydi.

Foydalanilgan adabiyotlar ro‘yxati:

Russell S., Norvig P. Artificial Intelligence: A Modern Approach.

O‘zbekiston Respublikasi raqamli rivojlanish strategiyasi.O‘zbekiston Respublikasi Prezidentining Farmoni, 05.10.2020 yildagi PF-6079-son

Zamonaviy axborot texnologiyalari bo‘yicha ilmiy maqolalar. Muzaffarova Dilbar Mamalatif qizi. /2022, yanvar fevral (№ 00057).